A°. 1827. | N°. 103.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG | DEN 27 AUGUSTUS.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, geven bij deze kennis aan de Ingezetenen derzelve Stad, dat het *Kohier der Patenten* over het JAAR 1827, bij Z. E. den Heer Staatsraad-Gouverneur van Zuid-Holland executoir verklaard, ter invordering, in handen van den *Ontvanger der Directe Belastingen* is gesteld, en dat de aanslag-biljetten aan de Patentpligtigen eerlang zullen worden bezorgd, welke stellig gehouden zijn van dat *Patentregt* ten minste zeven maanden in *éénen termijn*, benevens het *zegelgeld* en de *beschrijvings-kosten*, ten kantore van den voornoemden Ontvanger, in den loop dezer maand, op de gewone zitdagen en uren aan te zuiveren.

En worden gemelde patentpligtigen bij deze gewaarschuwd, dat het *gezegelde Patent*, op vertoon der kwitantie van den genoemden Ontvanger, zal moeten worden afgehaald ter Secretarie dezer Stad, van den 20. tot den 31. Augustus aanstaande, des namiddags tusschen vijf en zeven uren; — alsmede dat den geen, welke patentpligtig is, en onverhoopt geen AANSLAGBILJET mogt hebben ontvangen, gehouden zal zijn zich, ter verkrijging daarvan, ten kantore van meergemelden Ontvanger aan te melden.

Wordende de Patentpligtigen bij deze ernstig vermaand, om ter voorkoming van schade, zich van voorschrevene verpligtingen naauwkeurig te kwijten.

Aldus gedaan en gepubliceerd, bij H. H. Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, op den 5 Julij 1827.

D. MULLER MASSIS,
Wethouder.

Ter ordonnantie van dezelve,
P. A. DU PUI.

OOSTENRYK.

WEENEN den 12 Augustus. Het gerucht verspreidt zich hier, dat eene der Groote Mogendheden, die deel genomen heeft aan de onderhandelingen te Konstantinopolen ter bevrediging van Griekenland, het voornemen zoude hebben aan den dag gelegd, om bij aldien de Porte de gedane voorstellen bleef verwerpen, de Orde van Maltha te herstellen en dezelve van nieuws in te rigten op eene grootere schaal, dan die, waarop zij te voren bestond.

De berigten uit het Bannaat en Hermanstadt melden, dat men druk bezig is met de troepen der nieuwe ligting te Widdin, Butschuk en Silistria te organiseren. Ook in Bosnien had dit plaats, en werkelijk zouden sterke detachementen infanterie en kavallerie naar het kleine leger bij Andrinopolen vertrekken, dit beloopt echter niet meer dan 7,500 man.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 18 Augustus. Het lijdt geen twijfel meer, of de Keurprins van Hessen zal met de Keurvorstin zijne Moeder, en de Prinses zijne Zuster, in de maand October zijne residentie komen nemen te Philiprouhe, nabij Hanau. De Koning der Nederlanden en die van Pruissen, hebben gezamenlijk met den Keizer van Oostenrijk een einde willen maken aan de oneenigheden, welke in het Keurvorstelijk Huis heerschen. Dienvolgens zal het Prinsdom Hanau overgaan op den Keurprins, om onder het oppergebied van den Keurvorst bezeten te worden, zoo als dit gedurende de regering die de laatste voorafging, onder bijna gelijksoortige omstandigheden, plaats had.

— Te Petersburg heerschte er bij het Ministerie van Oorlog groote drukte. Men spreekt van eene nieuwe verklaring door Rusland aan de andere groote Mogendheden te doen, betrekkelijk de onderhandelingen te Konstantinopolen, over Griekenland. De Keizer van Rusland wil volstrekt een einde aan die zaken hebben. In dien zin zijn de instructien naar Konstantinopolen afgegaan, welke men het Oostenrijksch Kabinet verzocht heeft te willen ondersteunen.

— Volgens brieven uit Corfu heeft Ibrahim Pacha eensklaps zijnen togt gestaakt, en hij is volstrekt werkeloos. Veelligt zou hij zich van nieuws naar Navarino begeven, om er brieven van zijn vader den Vice-Koning af te wachten; een fregat uit Alexandrien zoude derwaarts uitgeloopen zijn.

FRANKRYK.

PARYS den 21 Augustus. Men leest in het Koophandels dagblad van Kadix: Dat twee kleine Algerynsche kapers nabij de haven van Oran, een Fransche brik genomen en opgebragt hebben; de lading, uit wijn en brandewijn bestaande, vervolgens te Oran verkocht is geworden, en die zelfde kapers wijders naar Algiers zijn gestevend. Men had sedert verscheiden dagen het Fransche fregat, dat de haven van Oran blokeerde, niet meer gezien, en men verzekerde, dat 100,000 Arabieren uit het binnenste des lands aangekomen waren, om de stad Algiers te verdedigen.

— De Heeren Mitiviet en Momuerat, beschuldigd van zich veroorloofd te hebben, de handen aan den Abt Contrefato te slaan, zijn onder een borgtogt van 1000 franken op vrije voeten gesteld.

— Het Koninglijk Gerigtshof van Parijs heeft, in cas d'appel van het vonnis ter eerster instantie, bij verstek geveld tegen den Heer Cardon, verantwoordelijken uitgever van het *Journal de Commerce*, wegens een aangeklaagd artikel in zijn nummer van den 25 Junij l. l. geplaatst; en bij welk vonnis hij tot drie maanden gevangenisstraf en 300 franken boeten veroordeeld was: na een uur beraads, deze uitspraak gedaan:

„ In aanmerking nemende, dat het aangeklaagde artikel, ofschoon in berispelijke uitdrukkingen vervat, geene aanval oplevert tegen de Koninglijke waardigheid, noch tegen de onschendbaarheid van den Koning, en dat het geene misdaad oplevert, waarin het 2de artikel der wet van den 25 Maart 1822 voorziet.

„ Vernietigt het Hof datgeen, waarvan geappelleerd is, en hetzelve verbeterende, ontheft Cardon van de veroordeeling tegen hem uitgesproken, en stelt hem ten principale buiten proces."

— Gisteren heeft Zijne Exc. de Baron van Damas, Minister van Buitenlandsche Zaken aan Zijne Maj., bij Hoogstdeszelfs terugkeer naar zijne appartementen, de wilden van Missouri voorgesteld, die den Koning, sedert een half uur in de zaal van Mars afwachtten. Zoodra zij Zijne Maj. zagen, zijn zij opgestaan en hebben zich zeer eerbiedig gebogen. Het Opperhoofd heeft eene redevoering tot den Koning gerigt, die de tolk aanstonds vertaald heeft. Hij heeft gezegd, dat hij zijnen roem er op droeg, dat een zijner voorouders voormaals het Hof van Lodewyk XIV. bezocht had, en dat men nog in zijnen stam de aanbeveling indachtig was, die hij zijne afstammelingen nagelaten had om de vriendschap met het Groot-Opperhoofd van Frankrijk te onderhouden. Hij heeft den Koning de vergunning gevraagd van hem zijn *Grooten Vader* te noemen, beduidende, om het aandenken uit te drukken, dat hem bij blijven zoude van de eer, die hij genoot, van in de tegenwoordigheid Zijne Maj. toegelaten te worden, dat hij Hoogstdeszelfs beeldtenis door de oogen ontving, en hetzelve nimmer uit zijn hart zoude gaan. Hij heeft er bijgevoegd, dat de vreemdelingen in zijn vaderland wel ontvangen werden, maar dat de Franschen het voorregt genoten van er bemind te zijn.

Z. M. heeft dit compliment welwillend beantwoord, en hem verscheidene vragen gedaan over de gewoonte van den stam der Osages, die de tolk ten genoege beantwoordde nadat hij ze aan het opperhoofd overgebragt had.

Dat opperhoofd is van eene lange gestalte, heeft een gestreng uitterlijke; zijn gelaat is met wit, rood en andere kleuren uitgezet. Hij droeg in zijne hand eene geschilderde stok, versierd met linten; twee Osages met eene soort van hellebarden gewapend, dienden hem tot lijfwacht, de vierde en de twee vrouwen dienden hem tot gevolg.

Men heeft hun de appartementen laten zien, nadat zij bij den Kapitein der Gardes ververschingen gebruikt hadden.

— Het Hof der Assises van Marne, heeft eene vrouw Demonvilliers en hare dochter tot de straf der vadermoorders veroordeeld, als hebbende den grijzen Thomas Demonvilliers, welke de jaren en gebreken onbekwaam gemaakt hadden tot werken, van kant gemaakt om zich aan de heiligste pligten der natuur te onttrekken.

Moeder en dochter zijn, na de uitspraak, uit de zaal gedragen, en men heeft ze in een rijtuig naar de gevangenis moeten terug brengen.

— Men schrijft uit Lucerne, den 10 Augustus:

„ Gisteren is de Vicomte van Forestier van Fribourg, Commissaris-Generaal der Zwitzersche troepen in den dienst van Frankrijk, in onze stad aangekomen, om aan de kapel van den 10 Augustus 1792, versierselen van wegen H. K. H. *Madame*, en *Monseigneur* den Hertog van Bordeaux aan te bieden. Dit vroome en aandoenlijke aandenken, de nagedachtenis van de oude dienaars der kroon van Frankrijk toegebragt, heeft de Zwitzersche harten levendig getroffen.

— De onder-officiers van het 5de en 62ste regement te Grenoble in garnizoen, hebben op den Schouwburg dier Stad eene vertooning gegeven, ten voordeele der ongelukkigen van Goncelin. De inwoners hebben aan dien vaderlands- en menschlievenden roepstem beantwoord. De zaal was gepropt vol. De Muzikanten der beide regementen waren met de liefhebbers der toonkunst van de Stad aan het orchest gezeten. Dit familiefeest heeft, na aftrek van alle kosten, 1,250 franken opgebragt.

— De *Gazette de France* levert een overzigt van de leden, die tegenwoordig het Ministerie van Engeland uitmaken, naar gelang zij tot de Kamer der Lords of die van het Huis der Gemeenten behooren, waar uit blijkt, dat slechts vier derzelver tegen eene redelijke emancipatie der Catholijken zijn, en, hetgeen alleen genoeg zouden wezen, om den naam van wijlen den Heer Canning bij eene dankbare natie te vereeuwigen, dat thans de partijen der Wighs en Tory's in een gesmolten zijn, ofte, om juister te spreken, zich uitsluitend in de liefde tot Koning en Vaderland oplossen.

Ook hebben de Hertog van Clarence, de vermoedelijke erfgenaam der Kroon, en de Hertog van Sussex, zijn broeder, niet alleen de begrafenis van Mr. Canning met hunne tegenwoordigheid vereerd; maar hebben ook die twee Prinsen, van welken zich de een sedert lang tot de gelederen der Tory's behoorden, en de ander zich altijd sterk voor de partij der Whigs verklaard had, zulks gedaan, vereenigd in een en hetzelfde rijtuig ge-

(*Het vervolg op de kant van deze bladz.*)

zeten zijnde: eene openbare betuiging der staatkundige verbindtenis, welke men wil, dat op de uitdrukkelijke verklaarde wensch des Monarchs geschied is. Er ontbrak niets meer aan deze gelukkige verandering van zaken, dan het toetreden van den Hertog van Wellington, wiens zonderlinge bekwaamheden en schitterende krijgsbedrijven, ten allen tijde den onpartijdigen opmerker getroffen hebben, om deze grootmoedige zegepraal der rede over het vooroordeel en de driften te voltooijen, en ook deze heeft de grootmoedige George IV. door zijne edele voorkomendheid behaald. — De wijze, waarop de Hertog den Koning geantwoord heeft, moet Z. M. bijzonder aangenaam zijn geweest.

— Een partikulier, die rijk te Parys gekomen was, laatstleden jaar in eenen bijna behoeftigen staat gestorven zijnde, had in zijn zakboekje de aanzienlijke verliezen opgeteekend gelaten, welke hij in het spel geleden had, en tevens verklaard, dat de door hem aangeduide personen oneerlijke middelen gebezigd hadden om zeker spel tegen hem te spelen. Die twee lieden, van welken de een een oud Dentist was, in regten betrokken zijnde, ontvouwde de Heer Canton, een beroemd vingerspreker (*prestidigitateur*), als getuigen opgeroepen zijnde, de verminkingen aan die kaarten toegebragt, middels welke de bedriegerij was gepleegd: het Koninglijk Geregtshof heeft heden, in cas d'appel, het vonnis der eerste instantie bevestigd, het geen de bedrijvers dier slinksche streken veroordeelt tot achttien maanden gevangenisstraf en boeten.

— De Maarschalk Hertog van Bellune, is in den dienst van Majoor-Generaal der Garde, door den Maarschalk Hertog van Raguse vervangen.

— De Heer Huskinson, Geheimraad van Zijne Britsche Majt., en President van den Raad van Koophandel, is den 20 dezer alhier aangekomen.

— Brieven van Madrid melden, dat de Heer Recacho met de politie in die hoofdstad belast, afgezet en naar Aviedo verbannen is.

— Het stoomschip *l'Ingenieur*, is voor eenige dagen, weinige uren van Bordeaux gebarsten; de reizigers zijn door schuiten gered. Dit toeval is een gevolg van den wedijver die er tusschen twee genootschappen van onderneming bestaat, dat van *Langon* en *de la Reole* genaamd. Terzelfder tijd afvarende en zich elkander den loef zoekende af te steken, overdrijven de schippers den stoom, of wel nemen eenen korteren maar onveiligen weg. Dit heeft de *Ingenieur* gedaan; hij is aan grond geraakt en gebarsten.

Gisteren waren de 3 pCts. 73 fr.; 5 pCts. 104 fr. 5 c. Bank-Actien 2005 fr.

NEDERLANDEN.

BRUSSEL den 22 Augustus. De ontvangst bij het landelijk feest, door de vier Genootschappen: *la parfaite Union*, *le grand Concert*, *la grande Harmonie*, en *les Amis des Beaux Arts*, aan de mededingende Genootschappen van toonkunst, laatstelijk gegeven, heeft zes honderd zes en dertig guldens meerder bedragen, dan er de onkosten van geweest zijn.

Overeenkomstig de verklaarde wensch der deelgenooten, om, bijaldien er een overschot zijn mogte, hetzelve aan een werk van weldadigheid te besteden [illegible] die som tusschen de gestichten van *St. Ger*[illegible] en [illegible]

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

Urselinen verdeeld in evenredigheid van het aantal personen in dezelve opgenomen.

— *Den 23 Augustus.* De Regering heeft heden het publiek verwittigd, dat er, ten einde den luister van het feest van morgen te vermeerderen, volgens bevel der Commissarissen, eene *vertooning gratis* zal gegeven worden op den Koninglijke schouwburg, en hetzelve ten één uur, des namiddags, ten dien einde geopend worden.

— Zijne doorluchtige Hoogheid Prins Christiaan van Darmstad, is gisteren met zijn gevolg, binnen deze Stad aangekomen en aan het *Hotel van Europa* afgestapt.

— Aanstaande Zondag ten elf ure, des morgens, zal in het Bedelaars-gesticht de jaarlijksche uitdeeling der prijzen geschieden aan de jonge gevangenen der beide kunne, die behalve het onderwijs, dat zij in de Fransche en Hollandsche talen, en teekenen genieten, ook nog geoefend worden in het schrijnwerken, sloten-maken en andere ambachten. Denzelfden dag zal er eene tentoonstelling plaats hebben van de voorwerpen door hen vervaardigd.

— Het Hof van Cassatie alhier, heeft onlangs acht voorzieningen in lijfstraffelijke zaken verworpen, waaronder er drie zijn van vonnissen tot dwangarbeid en het brandmerk wegens gepleegde falsiteiten.

— Een Leerlooijer te IJperen, heeft door onderscheidene proeven zijne ontdekking gestaafd, dat de schors van de *larix* even goed, ja beter is, dan de eiken schors, tot het bereiden van leder.

's GRAVENHAGE den 24 Augustus. De heugelijke verjaardag van Zijne Maj., onzen geëerbiedigden en geliefden Koning, werd heden ochtend door het uitsteken van Vlaggen, zoo uit de huizen van vele Ingezetenen als van de Torens en andere publieke Gebouwen, mitsgaders door het klokkenspel aangekondigd. Na de openbare godsdienstoefening, die van 10 tot 11 ure duurde, en werwaarts de Ingezetenen van alle gezindheden zich als om strijd begaven, om het Opperwezen voor den steeds durenden welstand van Zijne Maj. te danken, en hunne heilbeden voor het langdurig Vorstelijk Huisgezin uit te storten, werd, door een groot gedeelte onzer bezetting, groote parade gehouden in het veld bezijden de Maliebaan, alwaar de militaire honneurs door den Luitenant-Generaal Graaf *van Limburg Stijrum*, Gouverneur dezer Residentie, werden waargenomen, en bij welke gelegenheid wederom eenige Medailles voor twaalfjarige dienst werden uitgedeeld, die onder het vreugdegeroep van *leve de Koning!* ontvangen werden. Vervolgens begaven de militairen zich weder naar de kazerne, alwaar een middagmaal, zoo als zij gewoon zijn, op 's Konings verjaardag te houden, hen wachtte. Het nieuw gebouwde prachtige Wachthuis, aan den middel-ingang van het Bosch bij de Koningsbrug, is heden voor de eerste maal betrokken. Alles ademt vreugde, en het weder schijnt zich niet ongunstig te schikken voor de prachtige illuminatie in het Haagsche Bosch en verdere vreugdebedrijven, die heden avond zullen plaats hebben, en waarvan wij hopen in onze volgende den goeden uitslag te mogen vermelden.

LEYDEN den 26 Augustus. Ook alhier is eergisteren de geboortedag van Neerlands Koning met eenparige deelneming en de gewoone openbare eere- en vreugdeteekenen gevierd.

— Het Engelsch eskader, hetwelk nu in den Archipel vereenigd zal wezen, bestaat uit de schepen *Asia*, *Albion* en *Genoa* van 74 stuk; twee zware en vijf gewone fregatten en vijftien brikken, schooners en oorlogssloepen. Het Russisch eskader is dus een linieschip sterker, doch het Britsche wint het daar tegen verre in fregatten en kleinere vaartuigen.

KATWYK AAN Zee den 21 Augustus. De Ondergeteekende, belast met de verzorging der Weduwen en Weezen dier Katwyksche Visschers, welke den 22 April l. l. zijn verongelukt, hebben het bijzonder genoegen te berigten, dat zij van de steeds met regt geroemde Nederlandsche weldadigheid, de doorslaandste bewijzen hebben ontvangen, en zich verheugen mogen door ruime bijdragen in staat gesteld te worden de ellende te kunnen lenigen dier ongelukkigen, die in een oogenblik van bloed en bestaan werden beroofd. Zij betuigen dan ook alle vrienden der lijdende menschheid, van wier ontvangen giften zij bij deze tevens eene opgave doen, den hartelijksten dank, en wenschen, dat de God der liefde hun liefdewerk en dat van allen, wier bereidvaardige medewerking zij door inzameling en overmaking der giften ondervonden, met zijne goedkeuring bekroone, hunne personen en betrekkingen onder Zijne hooge bescherming neme en hen verblijde door den rijksten zegen.

J. VAN HARDERWYK, *Predikant.*
J. A. DE MEYER, *Assessor van het Plaatslijk Bestuur.*
G. SPAANDERMAN. W. TAAT. D. PLOKKER. F. E. MEERBURG. T. VAN DUYVENBODEN, G. Z., *Reeders.*

Opgaaf der ontvangen giften, ten behoeve der ongelukkige *Huisgezinnen* dier *Katwijksche Visschers*, welke den 20 April ll. zijn verongelukt.

Bij *J. van Harderwyk*, in een brief uit Leyden, met de spreuk: *bis dat qui cito dat f*	13. 00
In een brief uit Amst. van A. Z., met 2 Coup. N°s. 403 en 438, ieder 5 gls. . . . . . -	10. 00
In een brief uit Amst., onder lett. J K, twee 5 gls. stukjes . . . . -	10. 00
In een brief uit Amst., get. J. V. W. een Coup. N°. 108574, groot . . . . -	12. 50
In een brief uit Amst., van M. V., een Coup. N°. 319 . . . . -	6. 25
In een brief uit Amst. van Z, een Bankbillet N°. 47 . . . . -	100. 00
In een brief uit 's Hage, een Nap. Coup. N°. 43, groot 12½ Nap. duc., of . . . . -	23. 84
In een brief uit 's Hage, onder letter A. . -	10. 00
In een brief uit 's Hage, van den Heer *Th. vn. H.*, een Coup. N°. 12247 . . . . . -	12. 50
In een brief met het postmerk Amst., een Coup. N°. 3004, groot . . . . -	12. 37½
In een brief uit Leyden, van N. N., een Russische Coup. N°. 25543 . . . . . . -	50. 00
In een brief uit Leyden, van H, een 5 gls. stukje . . . . -	5. 00
In een brief uit Leyden, get. N. N., met een Coup. van het Amort. Syndic. N°. 30377 groot . . . . *f*	22. 50

Met dit versje:
Ik wil hulpvaardig zijn, dan heb ik niet te vreezen,
Dees kleine gift schenk ik, voor Weduwen en voor Wezen.

Door den Heer *Ds. Weijers*, van Voorschoten -	10. 00
Door den Heer *Groen*, te Katwijk aan den Rijn, namens twee Vrienden uit Leyden *f* 5 en *f* 9. 50 . . . . -	14. 50
Van eene Commissie uit de Heeren *Studenten* te Leyden . . . . -	63. 50
Door den Heer *A. d. Wiiler*, de bij de Redactie van het Advertentieblad ontvangene gelden . . . . -	9. 00
Bij *J. A. de Meijer*, uit Leyden van S. drie 5 gls. stukjes . . . . -	15. 00
Uit Leyden, de Juffr. C. en G. . . . . . . -	7. 80
Uit Middelburg, van Juffr. P. en den Heer M., twee 10 gls. stukjes . . . . -	20. 00
Bij *G. Spaanderman*, van een onbekende . . -	50. 00
Van een Vriend uit Maassluis . . . . -	4. 00
Door *L. Vooijs*, te Katwyk aan Zee, namens een Vriend uit Leyden . . . . -	2. 00
Bij *W. Taat*, door den Heer *P. Varkevisser*, te Scheveningen van zijn Ed. Vriend V. D. in 's Hage . . . . -	10. 00
Door den Heer *Hackstroh*, te Katwyk aan Zee, van N. N. uit Leyden . . . . -	20. 00
Van den Heer *M. van der Marel* . . . . . . -	12. 00
Van den Heer *Pontier* . . . . -	4. 00
Van een Heer in 's Hage ontvangen . . . . -	2. 00
Van G. S. S. te Scheveningen . . . . -	13. 00
Bij *F. E. Meerburg*, uit Leyden van L. L. drie Coupons te zamen groot . . . . . . -	7. 42½
Uit de geplaatste Bus te Katwyk aan den Ryn. -	24. 27½
Uit de geplaatste Bus te Katwyk aan Zee en de bijdragen der Visscherslieden aldaar . -	415. 93
Het bedrag der door de Heeren *R. Varkevisser*, *J. van Harderwijk*, *Rz.*, en *Mensing* en *Westreenen*, te Rotterdam ingezamelde gelden . . . . -	461. 24½

MENGELINGEN.

IETS
OVER DEN
TEGENWOORDIGEN STAAT
VAN
IERLAND.
UIT ECHTE STUKKEN.

(*Vervolg en Slot van onze Mengelingen van Maandag den 20 Augustus jl.*)

Na den dood van den laatsten Pretendent, (die onder anderen den Bisschop van Ossory benoemde) houdt de Paus het daarvoor, dat dit regt op hem vervallen is. Gedurende den tijd dat de laatstoverleden Paus, als een gevangene in Fransche handen was, had hij aan eenen geestelijken in Rome, met name *Quarartotti*, de magt opgedragen, om in zijnen naam de geestelijke aangelegenheden in Ierland te besturen; deze vaardigde allerlei bevelen uit, aan welke zich de geestelijkheid te Rome echter niet wilde onderwerpen. De Paus kan zich alleen met de geestelijke aangelegenheden in Ierland bemoeijen. De Katholijke Bisschop titulair, Dr. *Doyle* heeft echter zelf erkend, dat het geestelijke met het tijdelijke niet zelden zoodanig vermengd is, en eene bemoeijenis van den Paus in het tijdelijke of wereldlijke niet zelden zoodanig ingevlochten is, dat eene inmenging van den Paus in de wereldsche belangen nooit geheel en al vermeden kan worden; zoo als b. v. bij huwelijken tusschen bloedverwanten, bij welke dikmaals de omstandigheid voorkomt, dat de voorschriften der Katholijke Kerk niet met de wetten des lands in overeenstemming zijn. Dezelfde Bisschop ontkent echter, dat er in den laatsten tijd aflaat-bullen (*Indulgences*) in Ierland uitgedeeld werden; absolutien voor begane misdaden kan ieder priester verleenen, evenwel met uitzondering van zulke misdaden, tot welker *absolutie* de Paus of de Bisschoppen zichzelven het regt voorbehouden hebben. De Priester mag hetgene hem in de biechtstoel kenbaar en toevertrouwd is, onder geenerlei voorwendsel openbaren, zelfs wanneer het hoog verraad betrof.

De Katholieken moeten de Protestantsche geestelijkheid mede betalen, de Protestantsche kerken en scholen ten hunnen koste helpen bouwen en onderhouden, al is het dat de Protestantsche gemeente slechts uit weinige familien bestaat, maar hunne eigene geestelijkheid moeten zij geheel op hunne eigene kosten onderhouden. Van daar is het, dat de inkomsten der laatstgenoemden zoo gering zijn, dat de Priester dikmaals drie en meer kerspellen moet voorstaan, om slechts een nooddruftig bestaan te hebben. Slechts personen uit de laagste standen wijden zich aan het priesterdom. Men ziet in Engeland dikmaals jonge knapen, die van huis tot huis loopen bedelen, om een klein sommetje bijeen te brengen, om tot het voortzetten hunner geestelijke studien benoodigde geldmiddelen te bekomen. Dit gebrek aan beschaving is oorzaak, dat vele Katholieke geestelijken in Ierland in de grootste onwetendheid leven.

Met de school-onderwijzers ziet het er nog rampzaliger uit. Het grootste gedeelte der gemeenten is zoo arm, dat zij in het onderhoud van eenen schoolmeester niet voorzien kunnen, zoo dat ook deze dikmaals van almoezen leven moet. Men denke zich een hol, (werkelijk worden deze hutten niet *house* maar *cavern* genaamd) van leem, met stroo, en wel zoo slecht gedekt, dat zij niet eens waterdigt zijn, de plaats van alle huisraad vervangt eene slechte tafel en eene even slechte bank, een ijzeren pot, om aardappelen in te kooken, en een melkpot; een bed van stroo, zelden een deken, bijkans nooit een bedlaken. De geheel

(*Het vervolg op de kant van deze bladz.*)

familie slaapt op dit bed van stroo in een bestek dat van den vuurhaard afgezonderd is, en een kamer genoemd wordt; echter zijn de beide geslachten, gedurende den nacht, door een houten beschot van elkander afgezonderd. Wanneer het koud is, slapt ieder in zijne kleederen, bestaande in kousen en kamisolen van vriesch bont; een mantel van lappen zaamgenaaid, voltooid deze kleedij, die voor geene afwisseling vatbaar is, wijl er geene tweede voorhanden is. Kousen worden eigenlijk maar zeer zelden gedragen. Slechts gedurende een klein gedeelte des jaars, eeten deze dood-arme menschen bij hunne aardappelen wat zure melk, al den anderen tijd zijn zij tot aardappelen alleen en water bepaald. De Katholijke Ier uit de laagste volksklassen bezit geen land-eigendom, hij huurt een stuk land, dat zoo veel voortbrengt, als toereikend is, om hem en zijne familie het geheele jaar met aardappelen te voeden. De huur voor dat land verdient en betaalt hij met zijn' aarbeidsloon, hetwelk hij dus niet ontvangt, daar het de plaats der door hem verschuldigde huur vervangt. Is hij min of meer in dragelijke omstandigheden, dan houdt hij een zwijn, maar meer met het oogmerk om hetzelve te verkoopen, dan om hetzelve op te eeten. Het gebrek aan arbeid is zoo groot, dat de Ierlandsche daglooners in de meeste districten, wegens de door de sterke volksmenigte veroorzaakte concurrentie, slechts rekenen kan om zoo vele dagen arbeid te bekomen, als de verpachter van zijn aardappelen-land voor hetzelve daartegen in afrekening brengen kan. Op arbeid voor het geheele jaar kan van twintig daglooners, misschien maar één rekenen. Een zeer gewoon verschijnsel is het, dat men de man het grootste gedeelte van den dag in het bed liggende vindt, gedurende den tijd dat zijne vrouw en kinderen het omliggende land afloopen, om eenige voedingsmiddelen op te sporen en door bedelen in de behoeften van den dag te voorzien. Contant geld, door zijnen arbeid te winnen, is niet anders mogelijk, dan door het verkoopen van zijn varken, met hetwelk hij zijn voedsel deelt. Is hij niet in staat om zijne pacht door arbeid te verdienen, of te betalen, dan verdrijft hem de verhuurder uit zijne hut, en hij doolt nu met zijne familie in het land rond, tot dat hij ergens uit medelijden bij een anderen Roomschgezinden, die zijne hut met hem deelen wil een onderkomen vindt. Bij ongeluk zijn de meeste grondeigendommen reeds aan zes tot zeven onderpachters, en na of achterpachters, gegeven, eer net in handen van dien onderpachter, die het aan de armen ten laatste in zeer kleine percelen wederom verder in na-pacht geeft. Alle deze lieden willen op hun pachtcontract winnen, en de allerlaatste, te weten, die welke het land in kleine percelen aan de armen verpacht, moet doorgaans zelf zulk een hooge pacht opbrengen, dat hij het land aan de arme daglooners onmogelijk tot eenen matigen pacht-prijs laten, en bij wanbetaling of verzuim, ook volstrekt geene oogluiking gebruiken kan. De beide wetten, volgens welke de verpachter zich voor de achterstallige pachtpenningen aan den oogst of vruchten te velde schadeloos stellen kan, en dan die wet, volgens welke een grondeigenaar het regt heeft, om den dagloner de woning die op zijn grond en bodem staat op te zeggen; zijn dikmaals de eerste aanleidingen tot inlandsche beroerten

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

Ierland. In weerwil van deze schrikbare gesteldheid van zaken, neemt de bevolking op eene allezins schrikbarende wijze toe. De zorg, hoe hij zijne vrouwen kinderen kleederen en voedsel zal verschaffen, bekommert den Ierschen daglooner niet. Vroeg begeeft hij zich in het huwelijk, en aan zijn talrijk kroost weet hij doorgaans geen ander middel tot levensonderhoud aan te wijzen, dan uit bedelen te gaan. De Bisschop-titulair van Tuam, Dr. *Kelly*, betuigt, dat in de distrikten, alwaar de armoedige klasse der Katholieken nog het meest welgesteld is, zoo als b. v. in het Graafschap *Maijo*, naar evenredigheid minder huwelijken gesloten worden, en de bevolking min sterker voortgang maakt, dan in de volstrekt dood arme streken. De arme klasse is doorgaans dan het gelukkigste, wanneer de grondeigenaar zelf op zijn goed woont, en het ook zelf beheert; hun lot is dragelijk naar mate dat de Heer van tijd tot tijd zijne goederen in persoon komt bezoeken. Onder de grondeigenaars die altijd in Ierland leven, onderscheidt zich vooral voordeelig Lord *de Vesci*. Hij heeft op zijne goederen geene eigenlijke armen, maar hij staat ook aan niet meer dagllooners eene woning op dezelve toe, dan aan welken hij blijvenden arbeid geven kan. Zoo aanbevelenswaardig dit voorbeeld is, laat echter deze eene vraag niet na groote ongerustheid te verwekken: wat moet er van het groot aantal der zoodanigen worden, voor welken geen genoegzaam blijvend werk te vinden is, wanneer namelijk alle grondeigenaars het voorbeeld van Lord *de Vesci* volgen? De toestand der dagllooners is vooral beklagenswaardig op die landgoederen, die al gedurende eene reeks van jaren in pachters handen geweest zijn, zonder dat de altijd afwezige Landheer eenigen anderen kommer over hen heeft, dan om de hoogstmogelijke pacht van dezelve te trekken, en die hooge pacht naauwkeurig op den termijn in handen te krijgen. Dit is het geval hetwelk het allermenigvuldigste plaats vindt, en de afwezende Roomschgezinde grondeigenaars zijn doorgaans omtrent hunne Katholieke daglooners niets toegeeflijker, dan wanneer het goed in Protestantsche handen was.

De Iersche arme Katholieke heeft de overtuiging, dat hij in regtsgeding met een Protestant nooit regt kan bekomen. Want hij gelooft, het zij met of zonder grond, dat een Protestantsch Regter zijnen geloofsgenoot nimmer ongelijk geeft. In de verklaringen, welke voor het *Parlements-Committé* afgelegd zijn, komen onderscheiden gevallen voor, welke ten opzigte van de onpartijdigheid der Iersche Regters veel te wenschen overlaten. Maar de allervoornaamste oorzaak waarom de arme leden van den Regter geene hulp tegen onderdrukking bekomen kunnen, is daarin gelegen: dat de arme geen geld heeft om zegels te betalen, en op ongezegeld papier mag hij zijne klagte bij den Regter niet indienen. Zoo nadeelig werkt de zegelbelasting, *the Stampduty*, op het lot dezer ongelukkigen. De *penal Laws* of strafwetten zijn niet minder nadeelig voor de Katholieken. In het hoogste Geregtshof te *Dublin* heerscht volgens onderscheiden verklaringen der ondervraagde personen partijdigheid ten voordeele der Protestanten. De partijgeest in Dublin laat zich bij alle gelegenheden zien en merken, zegt Mr. *O'Connell* geheel onbewimpeld. „ Niemand, (dus luidt *O'Connell's* uitspraak, doch men bedenke dat ook deze een getuige in zijne eigene zaak is) kan tegenwoordig Sheriff in Dublin worden, die niet voor zijne benoeming zich verbonden heeft, om in alle Staatkundige betrekkingen tegen de Roomschgezinden te zullen handelen." Om den geheelen zin dezer klagt te gevoelen, moet men zich te binnen brengen, dat de Sheriffs door Protestanten benoemd worden, dat Protestanten alleen deze posten bekleeden kunnen, en door dezen de *Juries* opgeroepen en zaamgesteld worden. De Katholieke Kooplieden in Dublin beklagen zich, dat zij, hoezeer medeleden der Bank, nooit tot den vetten en grooten invloed gevenden post van Directeur der Bank gekozen worden; zij klagen, dat bij den tegenwoordigen onrustigen toestand van Ierland hun krediet zoo zeer lijdt. dat geen Engelsch kapitalist het waagt, zijn kapitaal in Ierland aan te leggen; dat de Engelsche Fabrieken en Manufacturen de Iersche nooit toelaten om op te komen."

Wij gelooven, dat dit kort uittreksel toereikend is om onze lezers op het gewigt en de zaakrijkheid der in deze *Evidences* vervatte berigten nopens den inwendigen toestand van *Ierland* opmerkzaam te maken. De geheele titel van dit werk luidt dus:

„ *The Evidence taken before the select Committees of*
„ *the Houses of Lords and Commons, appointed in*
„ *the sessions of* 1824 *and* 1825, *to inquire into the*
„ *State of Ireland*, 580 *p.* 8*vo.*, *by* John Murray,
„ *Albemarle Street London* 1825 — 1826.

Over de groote vrarg, betreffende het nut en de gevolgen der *Emancipatie* zelve, zijn de meeningen tusschen de in Ierland wonende Protestanten en de Katholieken, gelijk mede tusschen de beide partijen onder elkander, hoogst verschillend en uit een loopende.

In de meest beschaafde geciviliseerde en gecultiveerde distrikten van Ierland, waar slechts weinige zeer arme en diep behoeftige Roomschgezinden gevonden worden, en beide Godsdienstige partijen in tamelijke eendragt leven, treft men vele Protestanten aan, die er niets tegen hebben dat aan de Katholieken volledige en algeheele Emancipatie worde toegestaan, dat is, dat de Roomschgezinden volkomen gelijke regten en vrijheden als de Protestanten genieten zullen; evenwel betuigen de meesten onder dezen, dat zij het aan de wijsheid van het Britsche Parlement geheel en al willen overgelaten hebben, om hierbij zulke beperkingen en wijzigingen voor te schrijven, als de omstandigheden zouden kunnen vereischen. Daar en tegen zijn er andere Protestanten, die beduchtheid wegens de gevolgen hebben, volgens wier begrip, de *Emancipatie* niet kan toegestaan worden, ten zij men zich daarbij eenige waarborgen van eigen veiligheid, *securities* noemen zij zulks, voorbedinge. Onder *securities* worden beperkingen en modificatien verstaan, welke in de jongste Parlements-zittingen breedvoerig ter sprake gebragt zijn. Eene derde partij der Protestanten, waartoe voornamelijk de zoogenaamde *Orangemen*, wier getal op 25.000 individus opgegeven wordt, behooren, willen aan de Roomsgezinden volstrekt geene regten hoegenaamd toegestaan hebben; deze willen dat alles onveranderd blijven zal op den voet waarop zich de zaken tegenwoordig bevinden.

De Katholieken zelve wenschen (wanneer de vrees, dat wanneer zij alles begeren, het ligtelijk zoude kunnen gebeuren dat zij niets verwierven, hen niet tot eenige beperkingen genegen maakt) eene onvoorwaardelijke Emancipatie, het volle onbeperkte genot van alle staatsburgerlijke regten. De tegenwerping, dat, wanneer men erkent dat slechts het welvarende gedeelte der Katholieken door eene gelijkstelling met de Protestanten, wezenlijk gewinnen zouden, echter de ongelukkige toestand der arme Katholieken daardoor niet zoude verbeterd worden, hoezeer het juist in het belang der laatstgemelden is, dat de Emancipatie voornamelijk verlangd wordt; deze bedenking kunnen de Roomschgezinde, wel is waar, niet geheel oplossen, maar zoeken dezelve te ontwijken.

De verklaringen der Katholieken komen, wat het wezen der zaak betreft, daarin overeen, dat Emancipatie een einde zoude maken aan den Religie-haat, en aan de daaruit ontstaande vijandige stemming der gemoederen in Ierland; Protestanten en Katholieken zouden zich dan met vereenigde krachten en zonder stoornis toeleggen op de kultuur van den vruchtbaren grond en op het voordeel trekken der groote en rijke hulpbronnen, welke Ierland bezit; de Engelsche kapitalist zoude zijne kapitalen dan zonder vrees, tot bevordering van zijn eigen belang en het belang der Ieren in Ierland, besteden; de bewoner van Ierland, zoo wel de arme als de rijke, zoude nu een ruim veld voor zijne talenten geopend vinden, en zoude de loopbaan van eer en fortuin met gunstige vooruitzigten kunnen intreden, daar dezelve nu voor hem gesloten is, en zóó, zeggen zij, zoude Ierland het bloeijendste en gelukkigste land der wereld kunnen worden. De verlichte en helderdenkenden onder de Roomschgezinden in Ierland, zien intusschen wel in, dat eene *Conditional Emancipation*, eene voorwaardelijke Emancipatie, niet geheel te vermijden is; zij geven toe: dat het Engelsche Gouvernement het regt heeft, om dezelfde magt, welke het over de Episcopale kerk uitoefent, ook insgelijks over de Katholieke kerk te verlangen. Het voorstel dezer Katholieken is, dat Engeland, naar het voorbeeld van Pruissen, een concordaat met den Paus zal sluiten.

Een belangrijk vraagstuk wordt ook tevens hierbij behandeld: hoe moet het bij gemengde huwelijken met de kinderen gaan? en de beantwoording van dit punt, levert alhier nog veel meer zwarigheden op dan in het overige Europa, om reden dat in Ierland, zoowel de Protestanten als de Roomschgezinden, zich bevlijtigen om proselijten te maken.

Eene derde gewigtige overweging is deze: zullen de Katholieken door de Emancipatie, bevrijd geraken van de betaling der tractementen van de Protestantsche geestelijken en schoolonderwijzers en het onderhoud van kerk- en schoolgebouwen, zoo als ook van den opbrengst van tienden aan de Protestantsche geestelijkheid en kerk? Uit onderscheiden getuigenissen is het blijkbaar, dat zeer vele Roomschgezinden, hoezeer ten onregte, deze bevrijding als een onvermijdelijk gevolg der Emancipatie aanmerken. Deze opbrengsten berusten op het grondbezit der Katholieken, en het is niet wel te begrijpen, met welk regt zij verwachten kunnen, dat de staat hen van die lasten ontheffen zal, daar dezelve zulks ook ten gunste der Protestantsche onderdanen niet doet. Diegenen onder de Katholieken, welke de billijkheid erkennen, dat deze lasten voortdurend moeten gedragen worden, beweren, dat een groot aantal geestelijke Prebenden. Predikants-plaatsen en kerken der Protestanten in Ierland, zouden kunnen gesupprimeerd worden, namelijk op zulke plaatsen, alwaar tegenwoordig geene Protestantsche gemeente meer is, of die nog maar slechts uit een klein getal leden bestaan; zij verklaren een groot gedeelte der geestelijke bedieningen voor *Sine Cures*, die alleen nog maar in het belang der Engelsche Geestelijkheid blijven voortduren, en leiden uit dezen grond van eigenbaat, de voorname reden af, waarom, deze zich zoo ijverig tegen de Emancipatie verzet. Men moet, zeggen die Roomschgezinden, ten einde aan den staat den last van schadeloosstelling te besparen, deze geestelijke *Sine Cures* uitsterven laten. Maar zal de Anglicaansche geestelijkheid, die in het hoogerhuis een zoo nadrukkelijk woord mede te spreken heeft, zich dit verlies harer inkomsten laten welgevallen?

Een vierde bezwaar is: of na de Emancipatie, de Roomsche geestelijkheid in het vervolg door hare gemeente of door den staat bezoldigd zal worden? En deze vraag wordt onderscheidenlijk beantwoord. Sommigen dringen er stellig op aan, dat de staat niet alleen de geheele bezoldiging der tegenwoordige Katholieke Priesters en schoolonderwijzers zal op zich nemen, maar ook hunne tractamenten nog zal verhoogen, en bovendien nog meer geestelijke bedieningen zal daarstellen, en op s' lands kosten, nieuwe pastorijen, kerken en scholen zal stichten; zij dringen aan op het vestigen van nieuwe *Collegia* tot opleiding der hooge Katholieke geestelijkheid. Anderen en onder dezen eenige Katholieke Titulair-Bisschoppen zien in deze inrigtingen groot gevaar voor de reinheid der Katholieke geloofsleer. Goed gedoteerde pastoors en schoolleeraars zouden zich, meenen zij, even als zulks in de Engelsche kerk het geval is, aan een lui lekker leven overgeven, en zich om de kudde welker zielenzorg hun opgedragen is, weinig bekommeren. En toch, zeggen zij, is het bij de in Ierland heerschende armoede aldaar meer dan elders noodwendig, dat de Pastoors en schoolonderwijzers den toestand der leken deelen, en tot eene zorgvuldige waarneming hunner zoo moeijelijke pligten, door hunne afhankelijkheid van de gemeente, gedwongen worden. Daardoor, dat de Staat de geestelijkheid bezoldigt en ook te gelijk hare benoeming heeft, zou het Gouver-

(*Het vervolg op den kant van deze bladz.*)

nement zulk een magtigen invloed op die geestelijkheid verkrijgen, dat de instandhouding van de reinheid der Katholieke leer gevaar zoude kunnen loopen. Deze streng orthodoxe Roomschgezinden willen wel is waar dat de Staat eene aanmerkelijke en bepaalde som voor de Katholieke geestelijkheid en hare Kerken en scholen voor altijd bewillige; maar het besteden dier sommen, willen zij, dat uitsluitend aan de geestelijke overheid van hunnen godsdienst zal overgelaten blijven; zoo als zij dan ook aan den Koning slechts eenen invloed in naam op de vervulling van geestelijke bedieningen willen toestaan. Eene strekking om zich van den Paus onafhankelijk te maken, vloeit uit deze verklaringen voort, en het denkbeeld van een opperhoofd, een Patriarch, die onafhankelijk van den Paus aan het hoofd der Hierarchie de geestelijke aangelegenheden bestuurt en leidt, laat zich hier duidelijk merken. Hoe meer in onze dagen de ware toestand der Roomschgezinden in Ierland ter sprake is gebragt geworden, des te gewigtiger vertoonen zich de zwarigheden die er in de oplossing der *Catholic question*; ten minste in eene zoodanige oplossing welke alle belanghebbenden voldoen kan, gelegen zijn.

Na dat door discussien in en buiten het Parlement, door schriften zonder tal en zelfs door beloften de gemoederen der Roomschgezinden zoo zeer opgewekt zijn, schijnt het besluit, om *niets* voor hen te willen doen, voor de gevolgen met groot gevaar verbonden te zijn. Onwetendheid en grenzelooze armoede hebben den Ier tot dus verre zijne eigene krachten doen miskennen. Eene, gelijk bekend is, zeer werkdadige congregatie heeft hare werkplaats in Ierland opgeslagen, ondersteund door eene niet verre afgelegen groote Mogendheid. Het volgend geslacht zal het verwijt van domheid en onwetendheid niet meer treffen.

Het is hier zake van eenige millioenen opgewonden en dweepzuchtige menschen; hunne bezwaren vinden zelfs bij een groot deel der Engelsche natie bijval en ondersteuning. Maar hoe den Gordiaanschen knoop te ontbinden? Moet er eene volstrekte of eene voorwaardelijke Emancipatie verleend worden? Hoe kunnen beleedigde eigendomsregten, zonder welke het doel onbereikbaar is, schadeloos gehouden worden? Hoe kan men zich tegen de gevaren van Ultramontaanschen invloed en daar door tegen schokken der Engelsche constitutie waarborgen, en alle rampen, in- en uitwendig voorkomen? — Deze en vele andere even tedere vraagpunten hebben reeds lang de opmerkzaamheid der eerste Staatslieden in Engeland tot zich getrokken. Reikhalzend ziet Europa de uitkomst te gemoet!

QUADRATUUR
VAN DEN
CIRKEL.

Wij hebben eenige dagen geleden een boekje ontvangen, ten titel hebbende: *Proeve nopens de Quadraat van den Cirkel*; in 's Gravenhage en te Amsterdam bij de Gebroeders *van Cleef*, 1827. bl. 20. 8vo. Aan den ons geheel onbekenden Schrijver dankbetuigende voor

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

zijne toezending; doet het ons daarbij leed, dat de aard van ons *Mengelwerk* niet toelaat, om in hetzelve over een onderwerp als dit is, in breedvoerige ontwikkelingen te treden, doch het doet ons niet min leed, dat wij ook de strekkingen van dit werkje niet kunnen toejuichen. Het is ons toch al aanstonds toegeschenen dat de schrijver den eigenlijken staat der quaestie niet gevat heeft, dit vermoeden (hetwelk zelfs reeds eenige waarschijnlijkheid bekomt uit den titel zelve, want *Quadraat* van den circel is toch wel de juiste uitdrukking niet) wordt bevestigd door het oordeel van zeer bekwame en doorkundige lezers, en wij vinden diezelfde meening ook uitgedrukt in den *Courier des Pays-Bas* van 15 Augustus l. l. De Quadratura Circuli is een oud vraagstuk met welks oplossing zich reeds *Anaxagoras*, toen hij in den kerker zuchtte, onledig hield. De Quadratura is de juiste naauwkeurige verhouding van den diameter des cirkels tot zijnen omtrek. Niets schijnt oppervlakkig gemakkelijker, en echter is de oplossing van dit vraagstuk zoo ten eenemale ondoenlijk, dat de *Academie roijale des Sciences* te Parys het besluit genomen heeft om geene notitie verder te nemen van de *Memoires*, die over dit onderwerp bij dezelve zouden kunnen ingezonden worden. Niets is schijnbaar gemakkelijker dan een vierkant te maken, welks oppervlakte gelijk staat met die van een cirkel. Maar wanneer men zegt dat de quadratuur onmogelijk is, dan moet men zulks verstaan in den zin eener volkomene geometrische gestrengheid, want indien men slechts *approximatien* verlangt, dan kan men ligter voldaan worden. Vader *Gregorius de St. Vincent*, een geleerde Jesuit, heeft in 1647 voorgegeven, de *Quadratuur* gevonden te hebben. Maar *Descartes* en vooral *Huygens*, hebben hem bewezen dat hij dwaalde. De Wijsgeer die het meeste licht over deze onderzoeking verspreid heeft, is de groote *Isaac Newton*, door zijne ontdekking van die progressie der hoegrootheden, welke men met een kunstwoord de *Series Infinitorum*, *Suites Infinies* noemt. Doch gelijk wij reeds zeiden, onze *Mengelingen* zijn niet geschikt om zulke afgetrokken stoffen te behandelen, alleen kunnen wij niet voorbijgaan te herinneren aan de les van een' beroemd geleerde, *Facciolati*, dat men vooral ook de Wijsbegeerte *geschiedkundig* behandelen moet, want dat deze wijze van behandeling de eenige weg aanwijst om dwaalsporen te vermijden. De opzettelijke studie van Wiskunde, Boven-natuurkunde en andere Wijsgeerige wetenschappen, behoort inzonderheid aan hen, die daarvan hun hoofdwerk maken, maar de *geschiedenis* der wetenschap, behoort aan ieder die eenig belang stelt in de vorderingen van den menschelijken geest.

Men kan omtrent het vraagstuk hetwelk ons hier bezig hield, eenige geschiedkundige bijzonderheden vinden in een werk hetwelk in 1822 te Gorinchem, bij *Jacobus Noorduin* is uitgekomen, onder den titel van *Geschiedkundig overzigt der vorderingen van den menschelijken geest in de eigenlijk gezegde Wetenschappen of Sciences exactes*. I. D. 8vo. en aldaar op bl. 73. 123. en 131.

ZEE-TIJDING.

Sedert onze laatste zijn in Tessel binnengekomen L. Jacobsen, van Denemarken, S. Biornse, A. M. Ridderwold, J. F. Peper, C. Vugt, A. Wolsena, W. Gialtz, E. Pettersen, van Drammen, het schip *Lora*, van Pernau, I. J. Greve, van Nerva, G. Addix, J. Athens en J. A. Thorsbrede, van Riga, H. F. Lund, van Stokholm, B. Lorensen, van Wyburg, J. Rolfs,

(*Het vervolg op den kant van deze bladz.*)

van Koningsbergen, C. Bubach, van Pillau, L. Zachariassen, van Tonsberg, J. Helleman, van Bandholm.

In het Vlie binnengekomen M. J. de Jonge en T. J. Hazewinkel, van Petersburg, T. E. Visser, W. Willems, J. E. Kraeft, T. Fiöth, K. P. Feber, T. Lange en H. Duwel, van Riga, D. L. Kuiper, B. R. van Wyk, K. J. Doijes, K. J. Masker en H. H. Klyn, van Nerva, R. J. de Jonge, O. J. Woldringh, J. K. Hazewinkel, J. H. Oortjes, G. G. Bakker, I. J. Kortrijk, C. M. Mietzner, I. C. M. Mewes, J. Lademaker, I. J. Alberts en J. W. Wiebe, van Dantzig, A. Taralsen, J. Assies, D. de Jong, van Dramme, G. H. Noorman, van Archangel, J. E. Schmidt, van Reval, I. J. Gors en H. J. Lange, van Koningsbergen, H. L. Rebuck, P. E. de Jonge, I. D. Waak, A. B. Visser en H. J. Klein, van Memel, R. F. Meilema, van Stettin, C. F. Blomberg, van Christianstad, B. J. J. Bol, P. E. Mooij, van Wismar, D. K. de Groot, J. R. Kuiper, van Christiansand, J. C. O. Naes, van Arendahl, R. H. Jonker, van Drobach, R. J. Haverbult, van Larwig, J. E. Bart, van Ostrisoer, N. A. Rorkman, van Stokholm, F. N. Nordstrom, van Karlsbergen, G. F. Bergman, van Hamlekarlaby, L. Jans, van Larwig en A. J. Karstens, van Steenhuizerzyl.

Te Terschelling zijn binnengekomen H. S. van der Zee, van Petersburg, H. Hazewinkel, van Riga, J. A. Muntendam, J. A. Witt, A. P. Mulder en J. J. Schuring, van Dantzig, J. Remts, van Rostok, H. J. Brining, van Lubek, E. J. Kust, van Kiel, A. Bertelsen, van Ringkiöbing, O. Freiber, van Varelerzijl, H. S. Hersens en A. J. Karstens, van Steenhuizerzijl, J. J. Butter en T. K. Rizius, van Norden, J. Poulsen, van Gothenburg, A. J. Bonten, van Koningsbergen, L. C. Swart, van Stettijn, A. Jansen, van Dramme, H. Tans, van Christiaansand en J. R. Schippers, van Arendahl, W. J. Wilts, van Bremen.

Het schip *Joseph*, Kapt. A. K. Voigt, van Memel naar Bordeaux, is den 20 Aug., 5 mijlen van Tessel in goeden staat gepraaid door den Tesselschen loods-schipper J. J. Duinker.

Het schip *Malay*, Kapt. E. Davis, van Antwerpen naar Pernarij, is den 25 Junij gepraaid op 7° N. breedte 25° lengte.

Het schip *Bruce*, Kapt. B. Warren, van Antwerpen naar Boston, is den 6 Aug. gepraaid op 36° lengte.

Z. M. korvet HEKLA, is den 19 Julij van Maltha gezeild, hebbende onder derzelver konvooi zes Engelsche schepen, naar Smirna en Konstantinopolen gedestineerd.

Den 20 Aug. is van Portsmouth naar de Middellandsche Zee vertrokken een Russisch eskader, onder bevel van den Schout-bij-Nacht Graaf Hayde, bestaande in het schip *Azoff* van 80, drie schepen van 74, twee fregatten van 48 en twee dito van 64 stukken, benevens een korvet.

Het schip *Xenophon*, Kapt. Stevens, van New-Orleans, was den . . Aug. in het kanaal.

Het schip *der Schwan*, Kapt. J. Jebsen, van Stettin naar Cadix, is den 20 Augustus te Deal binnengekomen, doch heeft dadelijk de reis voortgezet.

Arrivementen: Te Cadix Kapt. C. van Gelderen, en te Nantes J. Boutin, beide van Rotterdam; te Leverpool H. W. Kiers, len te Guernsey P. Renoux, beide van Antwerpen; te Gravesend F. Stiles, F. Bunnemeyer, en R. Wils, van Rott., en Kapt. Page, van Ostende.

*** Overeenkomstig het Koninklijk besluit van den 2 Augustus 1815, betreffende de inrigting van het Hooger Onderwijs, zal de stedelijke Commissie tot het examineren van jongelieden, die verlangen tot de Latynsche scholen alhier te worden toegelaten, te dien einde zitting houden op Dingsdag den 11 Sept. 1827, 's middags te 12 ure; wordende alle zulke jongelieden uitgenoodigd, om zich vooraf bij den Ondergeteekende aan te melden, of, in deszelfs afwezigheid, bij een der overige Leden dezer Commissie, de Heeren *L. Suringar*, *J. Nieuwenhuis* en *P. A. Kervel*.

Leyden, den 21 Augustus.

A. BLUSSÉ, DE JONGE.

136ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

ZESDE KLASSE.

57ste Lijst, N°. 24279, een prijs van *f* 1000.
58ste „ „ 22442, *f* 1250, 26632 en 936, ieder *f* 1000.
59ste „ Geene.
60ste „ N°. 14001, *f* 40,000, en 26497 eene premie van *f* 2500.

*** Heden morgen verloste vrij voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, W. J. SCHRETLEN, geliefde Huisvrouw van

B. J. VAN TROTSENBURG.

LEYDEN den 26 Augustus 1827.

*** Getrouwd:

A. LIBRECHT LEZWYN,
Wedr. van B. H. HANA.
EN
M. VAN DER SANDE,
Wed. Mr. H. G. 'T HOOFT.

DORDRECHT den 27 Augustus 1827.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam den 25 Augustus 1827.

Holland,	Werkelijke Schuld .	$2\frac{1}{2}$ pCt.	*f* 54	a $54\frac{1}{4}$
	Rest. Uitgestelde dito		- $\frac{13}{16}$	a $\frac{7}{8}$
	Kans-Biljetten		- $18\frac{1}{2}$	a $18\frac{3}{4}$
	Stellen van uitgeloten dito . .		- 6575	a 6625
	Amortisatie-Sijndic.	$4\frac{1}{2}$ pCt.	- $97\frac{3}{4}$	a 98
	Domein Losrenten .	$2\frac{1}{2}$ „	- 89	a $89\frac{1}{2}$
	Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$ „	- $88\frac{1}{2}$	a 89
Frankrijk,	Inschrijving Grootb.	5 „	- —	a —
	Dito op dito	3 „	- $73\frac{1}{4}$	a $73\frac{3}{4}$
Rusland,	bij *Hope en Comp.* .	5 „	- $100\frac{3}{4}$	a $101\frac{1}{4}$
	Ins. op 't Grootb. .	6 „	- $54\frac{1}{4}$	a $54\frac{3}{4}$
Pruissen,	Obl. Neg. Londen .	5 „	- $107\frac{3}{4}$	a $108\frac{1}{4}$
	dito in Londen van	1822 . .	- $107\frac{3}{4}$	a $108\frac{1}{4}$
Spanje,	Obl. bij *Hope en Comp.*	$5\frac{1}{2}$ pCt.	- 21	a $21\frac{1}{2}$
	Nieuwe geldl. van 1822		- $8\frac{1}{4}$	a $8\frac{1}{2}$
Oostenr.,	Obl. bij *Coll en Comp.*	5 „	- $79\frac{1}{2}$	a $80\frac{1}{2}$
	dito	4 „	- $64\frac{1}{2}$	a $65\frac{1}{4}$
	Certificaten	$2\frac{1}{2}$ „	- $43\frac{1}{2}$	a 44
	Neg. Metaliek . . .	5 „	- 88	a $88\frac{1}{4}$
	Dito Bank-Actien		- 1306	a 1308
Napels,	Certificaten	5 pCt.	- 73	a $73\frac{1}{2}$
	dito dito in Napels		- 74	a $74\frac{1}{2}$

*** VERKOOPING *in de Stads Bank van Leeninge* te Leyden, op Dingsdag den 11 September 1827, des voormiddags ten 10 ure precies, van VERSTANE PANDEN, als van: Juweelen, Goud, Zilver en Horologien, beleend in de maand Februarij 1826, en van Wollen-, Linnen- en andere zoo gemaakte als ongemaakte Goederen, beleend in de maand Mei 1826.

Voorts dient tot narigt der belanghebbenden, dat alle de voorsz. Panden, welke daags te voren, des voormiddags van 10 tot 's namiddags ten 2 uren, voor een ieder te zien zijn, niet later zullen kunnen worden gelost of afgedaan dan uiterlijk op den 31 Augustus 1827.

Zegt het voort.

*** *Het Algemeen Kantoor van Administratie* te AMSTERDAM, onder directie van STADNITSKI ET VAN HEUKELOM (c. s.) adverteeren: dat de COUPONS, van door hetzelve uitgegevene *CERTIFICATEN van RUSSISCHE FONDSEN*, verschenen 1/13 Julij 1827, van heden af zullen worden betaald ten Kantore van den ONTVANG- en BETAAL-KAS, als: van de 6 pCt. in ASSIGNATIEN, groot Rs. 30, met *f* 15. 28 Cents, *Vijftien Gulden Acht en Twintig Cents*; IDEM, 6 pCt. in ZILVER, groot Rs. 15, met *f* 28. 35 Cents, *Acht en Twintig Gulden en Vijf en Dertig Cents.*

*** Indien er Bloedverwanten bestaan, van JOHANNA (*ook genaamd* SUSANNA) PANHUYZEN, voorheen woonachtig te *Leiden* en te *Rotterdam*; thans te *Utrecht* overleeden; worden dezelven, met alle anderen, die iets van haar nalatenschap te vorderen hebben, of daaraan schuldig zijn, of wel er geld of goederen van onder zich hebben, bij deze opgeroepen tot het doen van aangifte, vóór primo October 1827, ten Kantore van den *Procureur* JAN JACOBUS VAN LEEUWEN te *Utrecht*, als mede-Curator in die nalatenschap.

*** De Ondergeteekenden, op de firma van SCHELTUS en VAN ROMBURGH, op heden de Negotie in KALK, TRAS, PANNEN, STEEN, TEGELS enz., zullende uitoefenen in het Pakhuis op de Vliet, Wijk 2 N°. 7; recommandeeren zich in ieders gunst, belovende een prompte en civiele bediening.

Leyden den 27 Augustus 1827. J. G. SCHELTUS. C. VAN ROMBURGH.

*** Bij NOLET EN COMPAGNIE, in het Noordeinde, Wijk 1 N°. 15, te Leyden, worden gefabriceerd: valsche goude en zilvere PASSEMENTEN, BOULLIONS en FRANJES, zijde en wolle PASSEMENTEN, voor Ameublementen en Rijtuigen, en alles wat men van een *Passement-fabriek*, verlangen kan. — Ook worden aldaar geverwd alle kleuren, in Saijetten, Catoene en linne-Garens, Doeken en verdere KLEEDINGSTUKKEN; alles tot civiele prijzen.

*** TE HUUR met November aanstaande of eerder, twee ongemeubileerde behangen BOVEN-KAMERS, op een der beste standen binnen Leyden, beide met Stook- en Slaapplaatsen en verdere gemakken voorzien. Adres bij A. VAN BENTEN, Boekverkooper te Leyden voornoemd. Brieven *franco*.

*** Op Zaturdag den 8 September 1827, des avondsten vijf ure, zal men in het Heeren Logement aan den Burg binnen Leyden, publiek doen veilen en finaal afslaan en verkoopen: Een groot, ruim, hecht sterk en weldoortimmerd HUIS en ERVE, met verscheide behangen en onbehangen boven- en beneden Kamers, ruime Keuken, Kelder en Zolders, zeer geschikt tot een *Fabriek*, staande binnen Leyden op de Heerengracht, omtrent de Groenesteeg, met Pakhuizen daaraan verheeld, Wijk 7 N°. 121, en nog een PAKHUIS in de Vestestraat daar achter, Wijk 7 N°. 238. Zijnde al hetzelve inmiddels *uit de hand te koop*, en is nadere informatie te bekomen bij den Notaris H. ROSKES, te Leyden voornt.

*** Bij den Boekhandelaar de Wed. D. DU SAAR te Leyden, komt heden van de pers en is alom verzonden: OPWEKKENDE TOESPRAAK, gedaan in de Algemeene Vergadering van het Nederlandsch Zendeling-Genootschap te Rotterdam den 19 Julij 1827, door L. EGELING, *Evangelie-Dienaar* te Leyden, als mede-Bestuurder. (Prijs is 35 cents.)

*** LEIDEN. — De *Gezigtkundige Glazen- en Brillenslijper* MAGNUS MORIS, berigt het geëerde Publiek, dat hij alhier te spreken of te ontbieden zal zijn in het Logement *de gouden Leeuw*, op de Breedestraat, op Maandag en Dingsdag den 27 en 28 dezer; recommandeert zich tot het leveren van regelmatige geslepene GLAZEN tot BRILLEN, voor een ieders gezigt, ten einde hetzelve tot in den hoogsten ouderdom te conserveren, en zal gemelde den 29ste en verdere dagen te spreken of te ontbieden zijn bij de Wed. WEYDOM, op de Kleine Groenmarkt te s' *Gravenhage*.

Te Leyden bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, op de Breedestraat.